

Україні. *Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту*: зб. наук. праць. Харків : ХДАФК, 2017. С. 21–26.

5. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/do-2028-roku-30-ukrayinciv-budut-regulyarno-zajmatisya-sportom>

6. Трояновська М. М. Методичне забезпечення діяльності спортивної школи : навч.-метод. посіб. для студентів факультетів фізичного виховання. Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Чернігів, 2019. 86 с.

СТАН ВІТЧИЗНЯНОГО СПОРТУ В УМОВАХ ВІЙНИ (на прикладі футболу)

Мохонько Данило Костянтинович,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент **Свертнів О. А.**

Серпень є місяцем, коли починається національний чемпіонат України з футболу. Представники з інших видів спорту в цей час активно готуються до змагань різних рівнів: національних, міжнародних першостей. Цей час дуже відповідальний. Втім на початку широкомасштабної війни в Україні спортивне життя вгасло.

На початку повномасштабного вторгнення багато спортсменів, тренерів та взагалі всіх професій галузі спорту долучилися або повернулися до лав Збройних сил України, зокрема Територіальної Оборони, Добровольчих батальйонів, Національної гвардії чи Державної прикордонної служби.

Українські спортсмени є активними учасниками волонтерського руху: збирають кошти на потреби армії та гуманітарну допомогу, організують акції на підтримку України, продають свої медалі та інші речі на аукціонах і віддають зароблені на змаганнях кошти [1].

Переміни у спортивному житті України показали й у вигляді теперішніх правил і форматів внутрішніх змагань. Унаслідок впровадження надзвичайного стану 23 лютого, а 24-го – вже воєнного, всі змагання на території держави було скасовано. Опісля постанови Міністерства молоді та спорту від 28 травня турніри були частково поновлено. Утім, проходити вони мають без глядачів, а в разі повітряної тривоги змагання припиняються, і всі учасники мусять перейти в укриття. Всі інтернаціональні зустрічі українських команд відбуваються за кордоном.

Спортивні події було призупинено услід повномасштабного вторгнення росії. В Україні уперше за більше ніж 3 місяці допустили

проведення всеукраїнських змагань. Депутат Верховної Ради й олімпійський чемпіон з греко-римської боротьби Ж. Беленюк повідомив про наказ Міністерства молоді та спорту України, в якому йшлося про умочи початку національних чемпіонатів, але не з усіх видів спорту.

Росіяни скасували змагання в Україні 24 лютого 2022 року, влада України запровадила воєнний стан [1]. Від 28 травня Мінспорту випустило нову постанову, в якій дозволив проводити всеукраїнські спортивні змагання на безпечних територіях задля того, щоб сприяти підготовці спортсменів для національної збірної до міжнародних змагань.

Ще сьогодні офіційно можна проводити навчально-тренувальні збори для підготовки до змагань. Утім в них зможуть брати участь спортсмени від 16 років, які «не вимагають супроводження дорослою особою». Інша ситуація на рівні дитячо-юнацьких шкіл – турніри серед клубів завмер. І це несе загрозу істотного падіння спортивної галузі узагалі у не дуже далекій перспективі. Падіння, через яке Україна ризикує втратити цілі покоління спортсменів, які могли б стати кадровим резервом і замінити теперішніх лідерів у майбутньому. Принаймні спроби порятунку власних видів спорту роблять керівники профільних федерацій.

Виникали проблеми щодо виїздів за кордон на міжнародні офіційні турніри представників національних збірних в умовах воєнного стану, адже за законом залишати межі країни заборонено чоловікам віком 18-60 років. Але за ініціативи президента В. Зеленського з березня 2022-го року встановлені спеціальні умови для спортсменів. Глава нашої держави зазначив, що під час війни додаткові згадки про Україну на міжнародних аренах позитивно позначаються на іміджі країни, спортсмени якої, змушені тренуватись під звуки сирен.

Тямлячи всю складність становища, Міністерство молоді та спорту України допустило проведення спортивних змагань без глядачів в окремих безпечних регіонах з 31 травня. Звичайно, з дотриманням усіх заходів безпеки. Треба розуміти, що для того, щоб проводити змагання, треба поручитися за безпеку всіх до кінця, а зважаючи на хаотичність ракетних обстрілів – це складний крок. Спортивні арени мають бути оснащені бомбосховищами, де під час повітряної тривоги, учасники спортивної події зможуть убезпечити своє життя.

Дивлячись на все це, у деяких були думки, щоб проводити першості України закордоном. Це мало би такий вигляд: національна федерація чи окремо клуби, які мають таку можливість, орендували б готель із відповідною спортивною інфраструктурою в умовній Туреччині, куди б команди заселились на тривалий час, жили, тренувались і змагались між собою. Якщо порівняти фінансові витрати на переїзди, утримування тренувальних баз, проживання та оплату оренди стадіонів у себе вдома і закордоном, то, мабуть, різниця невелика [3].

Утім, на щастя, чемпіонат розпочався в Україні, вдома вирішили грати всі. Тільки донецький «Шахтар» виразив ініціативу, щоб проводити матчі Ліги Чемпіонів та Європи у Варшаві в Польщі, на домашній арені місцевої «Легії», стадіоні Війська Польського.

Інші 15 команд Прем'єр Ліги України, в тому числі «Шахтар», гратимуть у безпечних містах України. Порівняно з минулорічними чемпіонатами, у 2023/2024 р. не буде ФК «Маріуполь» з міста Маріуполь і ФК «Десни» з міста Чернігів, у стадіон котрої поцілила російська ракета. Так само і Перша Ліга недорахувалась всіх команд, а саме: волочиський «Агробізнес», краматорський «Авангард», «Альянс» із Липової Долини, волинська «Волинь», хмельницьке «Поділля», донецький «Олімпік», київський «Лівий берег», «Миколаїв». В Другій Лізі вирішили не приймати участь в цьогорічній першості: «Ужгород», «Перемога» з Дніпра, «Балкани» із селища Зоря на Одещині, сімферопольська «Таврія», «Вовчанськ», «Тростянець», «Вікторія» з Миколаївки на Сумщині, «Карпати» з Галича, «Нікополь», херсонський «КМалтал», черкаська «Енергія», «Суми», «Любомир» зі Ставища на Київщині. Попри це, в Українська асоціація футболу зробила все можливе, щоб Прем'єр Ліга України з футболу сезону 2023/2024 р. стартувала з 16 команд [2]. Звісно, що змагальний рівень помітно впав. Можливо через те, що в українському чемпіонаті значно скоротилась кількість легіонерів. У зимовій трансферній кампанії 2023/2024 р. було досить багато переходів українських футболістів до клубів інших країн. Це може бути корисним для їх професійного розвитку, а також відкривати можливості для інших українських гравців, які можуть замінити їх в українських клубах. Є кілька можливих шляхів вдосконалення системи розвитку українського футболу в умовах війни.

Фінансування: перш за все, необхідно забезпечити фінансування для розвитку українського футболу. Уряд та бізнес повинні вкласти більше коштів у програми розвитку футболу для дітей та молоді, інфраструктуру, тренерський склад, а також підтримати клуби, які важко постраждали внаслідок війни.

Розвиток молодіжних академій: необхідно розвивати молодіжні академії в Україні, щоб діти та підлітки мали можливість вчитися та грати в професійному середовищі. Для цього потрібно створювати умови для молодих футболістів, зокрема, забезпечувати безкоштовне харчування та проживання в спеціалізованих школах футболу.

Розвиток інфраструктури: український футбол має багато перспективних талантів, але недостатньо розвинена інфраструктура перешкоджає їх розвитку. Уряд та бізнес повинні інвестувати у будівництво нових стадіонів, забезпечення інфраструктури для тренувань та розвитку футбольної культури.

Розвиток та підтримка тренерського складу: тренери є ключовим елементом розвитку українського футболу, тому важливо забезпечити їм

підтримку та можливості для професійного зростання. Можливості для отримання відповідної освіти та тренерської кваліфікації мають стати доступнішими для всіх тренерів в Україні.

До завершення війни говорити щодо перспектив важко. Існують ризики, що в разі довгострокового її продовження багато клубів змушені будуть розформуватися та припинити існування. Наразі є і ті, хто тимчасово знявся з виступів в усіх професійних лігах, як Маріуполь чи Десна. Можливо, буде необхідність скоротити кількість команд в УПЛ та переглядати систему її проведення. Зберегти футбол в Україні навіть під час війни та досягти якогось прогресу можливо. Цю можливість необхідно шукати. Досвід подібних ситуацій показує, що це цілком реально. Головне, робити для цього необхідні речі, розставляти правильні акценти та бути готовим до змін.

Список використаних джерел

1. Проблеми формування здорового способу життя молоді : Матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції ; під заг. ред. Р. Р. Сіренко Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 86 с.

2. Роман Котляр: можливі варіанти рішень для українського футболу до та після війни. <https://football.ua/ukraine/520056-zmina-vektoru-perekhid-na-balkansku-sistemu-sposterezhennja-za-molodimi-futbolistami-mozhlivi-varianti-podalshogo-rozvitku-ukraj.html>

3. https://ua.tribuna.com/uk/blogs/troyeshchyna/3073130-vijna-mozhe-staty-stymulom-dlya-rozvytku-molodizhnyx-akademij-/?utm_source=copy

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ГОЛКІПЕРІВ У СУЧАСНОМУ ФУТБОЛІ

Накисько Максим Олександрович,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент **Бондаренко В. В.**

Футбол є командною грою, в якій гравці виконують різні ролі на полі. Відповідно, підготовка кожного з них вимагає урахування різних факторів, а саме індивідуальних цілей у грі. У тренуванні мають бути максимально враховані та використані індивідуальні можливості кожного гравця, необхідно забезпечувати формування якостей, властивих його амплуа та можливостей взаємозамінності гравців. Відповідно до положень теорії та методики футболу [2; 4] формування змістового компонента тренувального процесу має передбачати дотримання відомого принципу детермінованості особливостями змагальної діяльності, що у випадку з голкіпером має певні нюанси. У футболі накопичено певний емпіричний досвід підготовки воротарів на різних етапах